

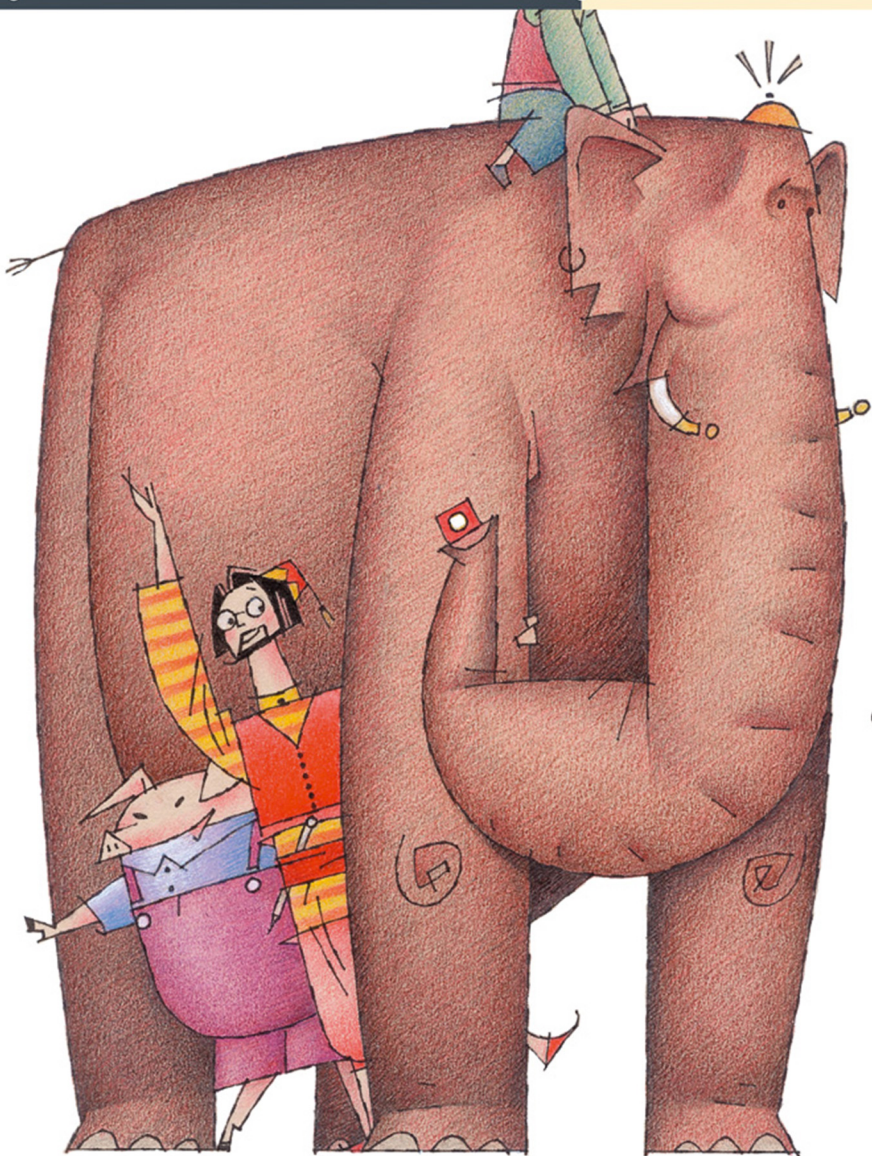
La màquina dels contes

Carles Cano

Col·lecció L'Elefant, número 4

Dibuixos
de **Paco Giménez**

1

L'ARTEFACTE

Aparegué de la nit al matí, com un rovelló. De fet tenia una forma que recordava vagament un bolet, només que una mica més geomètric i amb més colors. Era una bufetada visual en tecnicolor enmig de la plaça grisa, d'arbres pelats, d'aquell poble trist. La plaça era el centre neuràlgic de la població, i pràcticament tothom hi passava en un moment o altre del dia, de manera que en poc de temps tot el món l'havia vist o n'havia sentit parlar.

En un poble avorrit com aquell on no passava quasi mai res, allò era tot un esdeveniment i de seguida es convertí en el tema del dia. A les parades del mercat,

als bars i al casinet se'n parlava, s'elucubrava i clarament es desbarrava. Uns deien que si era una escultura moderna que devia haver comprat l'alcalde, i que a saber quants diners es devia haver embutxacat; altres, que si era un quiosc de llimonades perquè estava enmig de la plaça, i a no sé qui, els colors li recordaven els d'una nova classe de refresc; uns altres encara, deien que devia ser una oficina de turisme posada pel govern provincial per tal de promocionar l'impromociorable turisme al paradís de l'avorriment.

Al casinet de vora la plaça, cau de l'oposició, la discussió pujava de to: les informacions eren imprecises, ningú no havia vist res, ni tan sols els veïns havien sentit cap soroll sospitós a la nit. Uns deien que si era de plàstic i altres que de metall. La majoria eren partidaris d'organitzar una comissió i anar a demanar explicacions al senyor alcalde i, donat el cas que no foren satisfactòries, convocar tot seguit una manifestació exigint la retirada immediata de l'artefacte que feia tan mal joc amb la lletjor centenària i profunda de la plaça. Ja estaven decidits quins serien els integrants de la comissió i a algú se li va ocórrer que potser s'haurien de reunir al costat de l'artefacte i convocar una assemblea perquè els acords que es prengueren foren el més amplis i representatius possibles, quan la campana de l'església començà a repicar embogida, com quan hi havia incendi.

En un dir Jesús!, s'havia concentrat tot el poble en la plaça i s'agombolaven al voltant de l'artefacte. Era clar i palés que l'alcalde tampoc no en sabia l'entrellat d'allò, ja que feia cara de pocs amics i mirava suspicaç, ací i allà, per si trobava algun gest que delatara qui havia sigut l'autor d'aquella malifeta. Ningú no s'atrevia a dir res, no fóra cas que això s'interpretara com que tenia res a veure amb el fòtil de colors. Allà estaven, mirant la cosa com hipnotitzats quan, sense que ningú tocara res, s'obrí en sentit vertical, fent un lleu zum-zum, una portella que deixà al descobert l'interior de la màquina, perquè ara quedava clar que es tractava d'una màquina. Tot el món havia fet un «ooohhh!» compassat i se'ls havia quedat la boca badada com una bústia.

Tothom necessita referents i estava clar que el referent més aproximat per a allò era un caixer automàtic: tenia una pantalla gran i un teclat com d'ordinador. Ràpidament s'estengué la sospita que allò era un caixer automàtic i fins i tot algú exclamà: «El que ens faltava, un banc estranger!». Estava clar que devia ser estranger, perquè amb aquell disseny i aquells colors tan atrevits... El director de la caixa rural, l'única oficina bancària de la localitat, va respirar alleugerit quan va veure que ningú no es prenia el més mínim interès en la competència. Ja anaven tots a escampar el poll quan a la part de dalt de la pantalla, amb lletres fosforescents i centellejants, aparegué escrit: «MÀQUINA DELS CONTES».

Estava clar que la màquina administrava perfectament la capacitat de sorpresa de la gent i que tenia els seus colps d'efecte molt estudiats, perquè tot el món s'avançà un pas i repetiren l'«oh!» i la badada de boca. Passada la sorpresa inicial es llançaren una altra vegada de ple a la piscina de les especulacions: que si era una nova estratègia comercial d'una editorial francesa que volia apoderar-se de tot el mercat; que no, que allò era una màquina que et personalitzava els contes: li ficaves el teu nom, una foto teua i les corresponents monedes i feia que el gat amb botes, o la ventafocs tingueren la teua cara i el teu nom, per posar-hi un exemple. Tots estaven a veure qui la deia més grossa quan l'alcalde tingué una idea: I si diem a Paquito, que és el qui entén de contes, que la prove? Paquito era il·lustrador i era tan lent, tenia tanta feina i estava tan desbordat que ni tan sols s'havia permés anar a veure què passava a la plaça.

Quan aconseguiren portar-lo, es quedà molt sorprès, perquè havia somiat una màquina com aquella just feia una setmana. Li pegà la volta encuriòsit i l'acaricià lleugerament. A l'instant la pantalla canvià el missatge i on abans posava «MÀQUINA DE CONTES», ara hi havia escrit: «NOM?».

El dibuixant se sentí interpel·lat i digué sense vacil·lacions: «Paquito».

La màquina es posà a fer musiquetes, xerrics i sorolls estranys acompanyats de molta parafernàlia visual: llumenetes de colors, dibuixos que s'anaven transformant a tota velocitat en coses sorprenents, intermitències i efectes de tota classe. La veritat és que semblava una màquina escurabutxaques i, per descomptat, algú no pogué estar-se de dir-ho. Els ludòpates del poble ja volien provar-la i estaven preparant les monedetes quan s'obrí una ranura davall la pantalla i escopí uns fulls relligats de paper reciclat. Una altra vegada sorpresa general acompanyada de boques obertes i molts «ohhhhhh!». El dibuixant agafà els fulls i llegí en veu alta el títol: «*El dibuixant feliç*. De segur que aquest no sóc jo —digué—. Bé, vegem». Passà el primer full i començà a llegir en veu alta:

EL DIBUIXANT FELIÇ

Hi ha històries i fets extraordinaris que passen de veritat, i la gent els conta, i de tant de passar de boca en boca i de mà en mà, canvien i es transformen, tant, que de vegades no s'assemblen gens a allò que

en realitat succeí. Altres històries, per contra, no han passat mai, però estan tan ben contades, tan ben dibuixats els fets i els personatges, que és com si els coneguérem de sempre.

Aquesta història no sé si era de les primeres o de les segones, però això ja no té importància, tu seràs qui decidirà si paga la pena tornar-la a contar.

Això va anar i era, fa algun temps, quan encara les coses es feien amb les mans i amb paciència, que hi havia en un regne llunyà un dibuixant feliç i amb barba. Era magnífic, els seus dibuixos eren de tanta claredat de línia, estaven tan ben compostos i tenien uns colors tan bonics, que despertaven l'admiració i els «oh!» més redons en qui els contemplava.

Però, és clar, tenia un defecte. Era lentíssim, tant que, de vegades, els vestits dels personatges que dibuixava, o l'estil que utilitzava, ja havien passat de moda per a quan havia aconseguit acabar els dibuixos. En altres ocasions, els qui li havien encomanat el treball podien haver-se arruïnat i enriquit diverses vegades i, depenent de l'estat de ruïna o riquesa dels seus clients, cobrava o no.

De tota manera era feliç, perquè no era gens ni mica ambiciós i es conformava a tenir per a dinar,

per a mantenir decent la seua vella i entranyable casa i per a comprar, molt de tard en tard, bonics llibres il·lustrats.

Però un dia, ah! Maleït dia! El Gran Impressor, tan poderós que fins i tot el soldà de Bagdad l'anomenava rei dels impressors, enutjat perquè algú amb tant de renom no treballara per a ell, el va visitar i li va fer una proposició absolutament desconcertant.

—Sóc coneixedor de la teua fama —li va dir—. Tots diuen que els teus traços i línies són els més bells, i per això vull que treballes per a mi. Vull que il·lustres un llibre, i per ell et pagaré un sac de monedes d'or.

—Un sac de monedes d'or! —repetí aclaparat el dibuixant.

—Sí, amb ell podràs pagar un jardiner que cuide del teu hort i netege el pou, podràs revestir de marbre i de fustes precioses ta casa, omplir-la de tapissos, estores i llibres i encara et sobrarà per a viure sense preocupacions.

El rei dels impressors coneixia perfectament les seues preferències i necessitats.

—Un sac de monedes d'or... és... és meravellós —repetia embadalit, sense donar crèdit, el dibuixant.

—Certament, però hi ha una condició —va puntualitzar l'impressor—. El llibre, amb cinquanta là-

mines il·lustrades, ha d'estar acabat en un mes. Si no és així, m'enduré la possessió més valuosa que tens.

El dibuixant va mirar al seu voltant i repassà mentalment les seues possessions. No li calgué més que un instant, després va preguntar amb veu tremolosa:

—Qui... quina?

—Les mans! Les teues mans de traç perfecte! Ha!, ha!, ha!

—Però...! —intentà objectar el dibuixant.

—Res! No hi ha peròs! Has de decidir-ho ara, abans que compte set, i per cap concepte ni circumstància podràs tornar-te'n arrere. Un, dos... —començà a comptar compassadament el malvat personatge, avar de tota bellesa aliena.

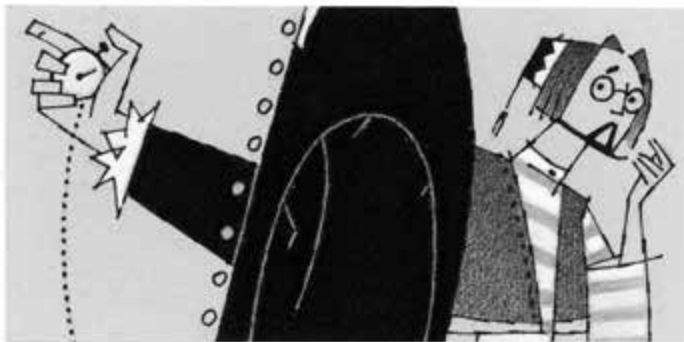
—Espereu!

—Impossible! El meu temps és or... tres..., quatre...

Per un moment li van passar pel cap els preciosos llibres que Zacaries el llibreter li deixava fullejar en la rebotiga, encara que no poguera comprar-los perquè eren massa cars...

—Cinc...

Pensà també que ell i la seua dona tenien dret a tenir una casa on poder convidar els amics sense avergonyir-se'n, i que el terra fóra pla com la mà i no ondulat com les dunes del desert...

—Sis...

I s'imaginà no preocupant-se mai més pels diners i podent fer la resta de la seua vida allò que li vingera de gust...

—Se...

Ris! Ras! estampà la signatura en el pergamí.

—Hum!, hum! —va somriure l'implacable rei dels editors mostrant el seu ullal d'or. Va enrotllar el plec del contracte i se'n va anar, però abans de desaparèixer es va girar des del llindar de la porta i li va dir:

—Recorda-ho, d'ací en un mes, en caure la vesprada, tornaré. Aquest és el text del llibre —digué mentre el deixava en una tauleta al costat de la porta.

—Ets... ets boig! És una idea desgavellada, mai no ho aconseguiràs! —escrijà la seua dona en conèixer les condicions del contracte—. Vés i cancel·la'l de seguida!